

RENAIXEMENT

ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

SURT ELS DIJOUS

VOLÉM

La llengua catalana ab caràcter oficial per totes nostres relacions inclús ab el Poder Central.

Corts Catalanes, per estatuir la legislació civil y per el règim intern de la Nacionalitat Catalana y pera ser àrbitres de nostra administració.

Que siguin catalans quants a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions é impostos per contribuir als gastos generals del Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supressió de quintes o lleves y facultat de poder contribuir a la formació del exèrcit del Estat Espanyol per medi de voluntaris ó diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realisa la Unió Catalanista, tenen el dret y 'l deure de cooperarhi tots els catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme català, qualsevolga que siga llur pensar y sentir en matèries **religioses, polítiques o socials**.

SUMARI

Al entorn de l'Assamblea.—Esguards, per *Maig*.—Englantines: Himne a la Bandera Catalana, per *Felix Cana*.—L'Assamblea de Tarragona y l'Ensenyansa Catalana, per *Ll. G. Català*.—Glosant de la trista realitat, per *Furmiketo*.—Un nou alsament, per *Josep Raurell*.—Un comentari, per *A. Milà de la Serra*.—Joventut, per *Francesc Balañá*.—Iguals que'ls de casa, per *R. Casals y Peypoch*.—En bé del Nacionalisme, per *Agustí Pedret y Miró*.—Teatres, per *Andreu Mauri*.—Unió Catalanista: Secció Oficial.—Garbellant.—Noves.

A L'ENTORN DE L'ASSAMBLEA

Senyor president de la Unió Catalanista.

He rebut el nomenament de delegat pera assistir a l'Assamblea de Tarragona, que havèu tingut la bondat d'enviarme, y vos poso aquestes ratlles, no sols pera remerciarvos per la vostra atenció, sinò pera dirvos que no vull que interpretèu com a desatenció pera vos, ni pera la entitat que presidiu, la meua ausència de l'Assamblea.

La Lliga Regionalista, ja fa alguns mesos, va resoldre no participar en l'Assamblea de Tarragona, y jo, que soc y vull ser soldat disciplinat de la Lliga Regionalista, deuria acatar y acataria aquest acort encara que l'estimés errat, y molt més tinc d'acatarlo creient, com crec, que fou patriòtic y acertadíssim.

Es un fet universal, que 'l trobèu repetit constantment a fora y a dins de casa nostra, que les assemblees polítiques pera proclamar principis y determinar normes generals de conducta, a les que hi concorren homes y agrupacions pertanyents a diferents partits y subjectes a diverses disciplines, serveixen casi sempre pera accentuar y enverinar les diferències que 'ls separen y que son la base de la especial actuació que a cada un d'ells caracterisa. Sols en els cassos en que 's tracti de pactar una actuació correcta, motivada per un fet determinat y precís, per tots anànimament apreciat, y en aquells altres en que 'ls diversos partits acaben de rebre un agravi comú que 'ls impulsa a una comú protesta, acostumen a ser profitoses y desenrotllarse ab pau y harmonia les assemblees a que hi concorrin homes y representacions de diferents partits.

A l'Assamblea de Tarragona, aont no hi haurà cap enemic comú a qui atacar, ni cap agravi rescent que mogui als nacionalistes catalans a una comú protesta, es segur que hi tindran ressó les discordies que cada día tenen pública y virulenta expressió entre 'ls que están convidats

a participar a l'Assamblea. Y la expressió d'aquestes discordies, que es un fet isolat y sense transcendència quan apareixen en periòdics y en reunions de partit, la tindrien molt greu y deplorable pera Catalunya, al produir-se en una Assamblea a la que hi estessin congregats tots els nacionalistes militants de Catalunya.

Es per això que crec fou encertat y patriòtic l'acort de la Lliga Regionalista, y es per això que 'm crec servir millor a la noble y enlairada finalitat de l'Assamblea de Tarragona ab la meua ausència que ab la meua presència.

No trigarán a produir-se fets concrets que 'ns obliguin a tots els nacionalistes catalans a barrejar y confondre la nostra acció en defensa de nostra terra. Quan aquest cas arribi, veurèu com els catalanistes de la Lliga, encara que no hagim prèns part en les deliberacions y acorts de la Assamblea de Tarragona, serèm dels primers en demostrar que la nostra acció va guiada pel sentiment en que aqueixos acorts s'inspiren.

Vostre affm. amic

FRANCESC CAMBÓ.

30-IX-12.

* * *

«En Francesc Cambó:

Vos remercio l'atenció que havèu tinguda adreçant-me una lletra que explica 'ls motius pels quals no assistirèu a l'Assamblea Nacionalista de Tarragona.

Les lleals decisions dels homes son sempre respectables y jo no posaria comentaris a la vostra carta si no l'hagués fet pública y no tingués per aquest motiu y per les manifestacions que hi fa «La Veu de Catalunya» el doble valor d'una apreciació crítica de l'Assamblea y d'una norma a seguir pera 'ls regionalistes que 's sentin inclinats a acudir a la magna reunió Patriòtica.

Estèu errat el fer consideracions respectes de les Assamblees polítiques, car aduc admetent-les com a bones no poden ésser aplicades a l'Assamblea de Tarragona, perquè com sabèu molt bé y ben clar se diu a les Declaracions, que 'ls senyors Delegats a hores d'ara ja han llegit, l'Assamblea no sol's té caràcter polític, sino que precisament té per principal objecte l'organització de una gran acció catalanitzadora ben apartada de tota acció política y que al en-senps sigui lloc de repós pera les lluites obligades del partidisme polític, y racer aont lliures y purs hi esbateguin els sentiments patriòtics agermanant per la recatalanització de la consciència Catalana a tots els fills de la nostra Terra que per damunt de tot hi posen Catalunya.

Ja veieu que aquesta tasca de l'Assamblea no podèu pas titllarla de política, al menys en el sentit que vos hi donèu al referirvos a les «Assamblees polítiques que proclamen principis y determinen normes generals de conducta».

Es ab forsa pena que us haig de fer retret d'haver vos escrit a la vostra carta que a l'Assamblea de Tarragona «es segur que hi tindran ressó les dicordies que cada día tenen pública y virulenta expressió entre els que están convidats a participarhi.» Jo no vull creure que això vulga ésser altra cosa que una profecia; no pot ser res més. Y encara una profecia injustificable. També 'n vull fer una jo: a l'Assamblea de Tarragona, ajuntament de patriotes, no hi haurà discordies, hi haurà sí un tal esclat de lleals y fermíssims sentiments catalanistes que sorprendrà a amics y enemics per la fortitut, per la serenitat, per la plenitut, y per la transcendentalitat que demostrarà.

Dièu que la Lliga Regionalista va resoldre «no participar en l'Assamblea» y no dièu els motius que tingué, si be, eis insinúa «La Veu de Catalunya» en les consideracions que fa precedir a la vostra carta. No les repetiré, que ja les exposà a son temps la Comissió Organitzadora. Els senyors Abadal y Verdager, se retiraren de la C. O. no més que per entendre que la data de l'Assamblea no era oportuna, atenent a certs petits incidents ocorreguts el día de la festa dels Jocs Florals. Per res més. El día que's separaren els dits senyors estava termenada la tasca de la Comissió Organitzadora; s'havia acordat forma de nomenament de Delegats; quedaven aprovades Declaracions y Conclusions; en tot hi havia un perfecte acort.

La C. O. no res ha modificat; va a l'Assamblea complint tot lo que s'havia acordat fins a la separació dels senyors Abadal y Verdager. Ja veieu que si que hi participaven a l'Assamblea y que sols per raons d'oportunitat es que se 'n separaren.

Ara permetèume que vos fassi a saber que, fins ara, certament, poques, molt poques,

Entitats y Personalitats que segueixen la política de la Lliga Regionalista han manifestat que no assistiran a l'Assamblea, però diuen que en esperit hi son, més que no hi assisteixen per no mancar a la disciplina. Cal que confessèu que es ben dolorós que la disciplina torsi 'ls sentiments patriòtics dels bons catalans.

Jo no vull dir una paraula que pugui semblar dirigida a indisciplinar als vostres amics, que bé prou ells faràn lo que 'ls dicti 'l seu amor a Catalunya sense necessitat d'expreses excitacions. Mes la C. O. ha convidat pera que assisteixin a l'Assamblea a totes les Entitats Culturals nacionalistes de Catalunya y aquestes entitats si bé no 's troben subjectes a la vostra disciplina, podrien retreuerers, si no se 'ls demostrés, com aquesta carta ho fa, que les vostres apreciacions respecte a que l'Assamblea es política y respecte a que hi haurán discordies son errades. Jo 'm dirigeixo a tots els qui la vostra carta hagi previngut contra l'Assamblea y els hi dic: jo que sempre he sigut només que nacionalista, y jo que no he lluitat a les petites escames partidistes, jo que només penso en Catalunya, del cor estant, del meu amor patri estant, que no enganya y que no sab ni vol entretenirse en petiteses polítiques, jo, com la Comissió Organitzadora, repeteixo:

Per Catalunya no hi faltèu.

Es vostre affm. amic

D. MARTÍ Y JULIÀ.

Ciutat, 5—X—912

Esguards

10 d'Octubre de 1868!

Saludemla ab l'esbatec dels nostres cors, aquesta data! El dia 10 d'Octubre de l'any 1868, en la terra, va florir ab eclosió el primer brot d'una deslliuransa. Aquest jorn el crit d'independencia feu tremolar d'ardiment les selves y els canyals de Cuba. El crit s'extenia per tots els extrems de la illa, montat en el cavall blanc de la llibertat frísada, y a la seva percussió les cadenes opresores s'afluixaven, esquerdantse, al pressentiment de la llur futura y vergonyosa desfeta, talment com els murs de Jericó queien en runes al sò de les trompetes dels israelites.

Calgué que un home abnegat dongués el crit, pera que al seu entorn acudissin tots els sedents de llibertat y de justícia, atrets per l'encís vindicador d'aquelles paraules resonantes.

El dia 10 d'Octubre de l'any 1868, a Yara y en la finca de la Demajagua, en Carles Mariu de Céspedes — descobrimnos, catalanistes, davant la memoria d'aquest home — enardit per la seva propia ardidesa, cridà a plè pulmó:

—Visca Cuba lliure!

Y aquest crit restà revolejant per l'aire com una senyera que's desplega.

Y com devien acullirlo amorosament les

terres freturoses de deslliuransa! Y ab quina vibració mes intensa devia repetir-lo el torna-veu de la serra!

Y quin exemple mes coratjós, el de l'home qui tingué la fortitut de saberlo portar triomfalment an els seus llavis!

Ell sabia qu'en aquell crit d'independencia hi anava el seu prestigi, el seu benestar, la seva sang y la de tots els qui l'envoltaven; pero hi havia una consideració mes forta que li omplia els ulls ab la seva llum cegantlo pera totes les altres; ell sabia qu'en aquell crit hi anava la llibertat de la seva Patria.

Y la fretura d'assoliment d'aquesta llibertat, feia vibrar en la seva gorja els mots ja prou temps amanyagats a flor de llavis.

Catalans que sentiú en vostre pit gonflarse un desitg de deslliuransa! En el museu de Sta. Agata de la nostra ciutat hi ha una bandera, arrencada an els bons patriotes de Cuba en aquesta gesta gloriosa.

No us sembla que li hauriem de portar un ramell de flors relligat ab els mateixos anhels y els mateixos entusiasmes que ara fa un mes portavem an en Casanova, en tribut an els qui, el 10 d'Octubre de 1868, damunt el fons roig de la sang llur, posaren a la bandera de la Patria l'estrella blanca de la seva lliberació?

MAIG.

ENGLANTINES

HIMNE

A LA BANDERA CATALANA

A sota 'ls plecs barrats d'eixa bandera
jurém avui anar per bon camí.
La portarém sempre a la davantera,
y lluitarém fins a guanyà o morí.

Ella será constant enardidora
d'un poble fort, amant de llibertat;
ella será, tot temps, la guardadora
dels drets y lleis de nostre Principat.

Sagrat mantell d'eterna recordansa,
en tu posèm nostres aspiracions;
te mirarém com iris de bonansa
guarda fidel de somnis e ilusions.

Volèm parlar a les nacions germanes
en Catalá, com feien nostres reis.
Volèm també tenir Corts Catalanes
pera regirnos sols ab nostres lleis.

Volèm que tots els jutges y notaris,
y els consellers, que siguin Catalans.
Volèm soldats que siguin voluntaris,
y no forsats, que aixó es llei de tirans.

Poques banderes haurá vist la historia
tan deslliurantes y com tu arrogants.
Perxó servem ta imatge en la memoria
y ton esprit al cor els Catalans.

Si un estranger volgués arreballarla;
si algún traidor volgués ferne mal ús;
aquí estém tots ardits per defensarla,
y del traidó arrencarla o del intrús.

FÉLIX CANA.

*Si Barcelona fos port franc y tingués un
Municipi autònom com Hamburg, seria al
Sur el que aquella ciutat es al Nort, y potser
arribaria a adquirir encara mes gran impor-
tancia.*

VAN BERG.

Mémoire sur le mouvement du Commerce de l'Espagne.

L'Assamblea de Tarragona y l'Ensenyansa Catalana

*La Comissió organitzadora assessorada
per una Junta Pedagògica, presentarà
un projecte d'ensenyansa catalana...*

Aixís resa una de les notes contingudes en la fulla que de les Declaracions y Conclusions ha fet pública aqueixos dies en els periòdics catalanistes la Comissió organitzadora de l'Assamblea Nacionalista de Tarragona.

Ben segur que un dels efectes més profitosos que n'ha d'eixir de dita Assamblea es el que respecte a l'ensenyansa catalana s'acordi. Nosaltres, que desde que vegèrem la llum pública hem estat predicant per la catalanització integral de tots els catalans, veïem ab pregona simpatia que la Comissió permanent dongui el pas d'encarregar-se de confeccionar un programa de ensenyansa catalana, que renui no sols els refinaments artístics, científics y literaris d'una cultura catalana esplèndida, sino també que porti a les llars més humils els coneixements de nostra llengua, de nostra geografia, de nostra historia, en una paraula, de nostre esser catalá, de nostra personalitat mai esborrada al través de més de dos segles de jou material y de contribució moral a les idees d'un altre poble.

Innombrables són avui els catalans, y aduc els catalanistes, que's veuen ab treballs pera escriure una carta en catalá, y que no tenen altre coneixement de nostra Historia que'l que han rebut en histories foranes que per res re-trauen el nom de nostres reis, sabis y artistes. Molts són encar els que creuen que'ls Pirineus són el límit natural d'Espanya y que la separan de la Francia, sens sapiguer que sempre han sigut una montanya ben catalana y que no separa rasses, sino que, amorosa, cobeja en abdós vessants gent de la mateixa faisó, que per damunt d'ella s'allarguen les mans.

A que desaparegui aquest estat de coses, a que no tot marxi en eleccions, sino que'n quedi bona part per la cultura nostra, es a lo que s'ha d'anar particularment en la propera Assamblea, y quin dubte hi ha que això se lograrà en bona part ab un programa d'ensenyansa ben confeccionat? Y la Unió Catalanista, que s'ofereix com a camp neutral ont actúin totes les accions, que apartades de la política vagin al desvetllament de la conciencia del nostre poble, té d'esser la

encarregada de portar a bon terme el desenrotllo d'aqueix programa de cultura nacional.

Moltes són avui les associacions catalanistes en les que se dona ensenyansa catalana; moltes les entitats que paguen professors per ensenyar en català; pero aqueixos mateixos esforços, ab tot y esser grans, resulten migrats degut a la falta d'organització, a la falta d'un programa y norma, y més que tot, perquè no dirho, a la falta de cabals ab que poguer atendre a les continues necessitats qu'un plan d'ensenyansa origina.

Res hi fa que tinguem un patronat d'ensenyansa catalana si aquest se troba lligat y no pot donar desenrotllo al més petit plan per manca dels elements primordials.

Cal doncs que l'Assamblea, després de presentar un Programa confeccionat de cara a les orientacions de la moderna Pedagogia, se preocupi de que pugui estendres no solsament per les ciutats de nostra Catalunya, sino que arribi fins a les més apartades encontrades, seguint la vareta màgica deslliuradora del sentiment patriòtic del poble, perquè el poble que's coneix a sí mateix, el poble que s'ha fet càrrec de lo que ha sigut, de lo que val y de lo que podria tornar a esser, no pot menys de posar els medis fins els més heròics, per arribar allà a la fita de la perfecció que pot capir, de la que n'es mereixedor.

Ja sé que per això se necessiten molts de diners, pero no dubto pas tampoc que hi hagi cap associació de les que's diuen catalanistes, y aduc de les que sense dirsen han donat proves d'estimar a Catalunya, ni tampoc que hi hagi cap català que vulgui deixar de portar son concurs encar que sigui petit, a una obra tant gran com suposaria aqueixa de bastir el magne monument de la lliberació de nostra terra mitjansent l'ensenyansa catalana.

LL. G. CATALÀ.

Glosant de la trista realitat

Ja ho podeu veure, humils, qu'us dona la gent que comana l'estat; a tot arreu, diguis com se vulga la forma governanta, será el major enemic de les reivindicacions obreres, perquè la seva gestió está desequilibrada y no poden sentir el dolor dels que passen l'existencia entre el viure y l'agonia.

Aquest agabellament de terres, sense altra

raó qu'un absolutisme de conquesta engrillonador de l'ànima de les nacionalitats, no pot portar altres conseqüencies qu'aquesta inintel·ligencia entre'l que mana y el que treballa, decantant el seu poder cap als interessos capitalistes, que son des de la seva falsa actuació, el factor mes raonable.

En les dates d'angoixa de les lluites proletaries, es quan molts se n'adonen, com si els homes humils, fins ho fossin de memoria y no poguessin avenirse qu'una plutocracia aixecada entre odi de rasses no pot iniciar facilitats reguladores del treball. Y es per això que 'ls nostres treballadors haurien d'anar cap a esser ells, enfortits en les propies conviccions de temperament, allunyantse de la paraula política que 'ls fa servir d'escambell y quan els mancaria el seu apoi, si son a l'oposició s'amaguen y si son governants, s'aixequen descarats, com ara, envanits de la forsa ab ridícoles amenaçes, seguides de mides arbitràries anulant les seves energíes, pera imposar una pau, encara que sigui sobre les runes de justes demandes sollicitades dintre una correcció digníssima.

Oh! els governs dels grans estats! Si no hi han lleis que abonin les seves concupiscencies, en fan de noves, qu'això neix com els bolets en la tardor emplujada y al cap de vall, tant se val, que les lleis son ben be l'arcaboteria pera donar legalitat a les grans forces, com ara mateix: ves de que'ls ha servit en la vaga carrilaira l'apressament pera no caure en la llei qu'estava en incubació; els ha convingut pertorbar les pretensions obreres y una ordre telegràfica ha concedit no sé quantes penes si no feien per forsa lo que no volien fer de grat, en nom de coses que tenen la virtut d'esser antipàtiques fins en els procediments, y això no cal qu'estranyi a ningú, que ja ho sabem de memoria que darrera la creu hi van els ganfarons y l'ànima qu'els aguanta.

Però que hi juguin forsa a despotismes, qu'un día o altre se petará la corda y els trossos podrien servir pera lligar als brètols qui s'han burlat de la miseria. Pirineus endins, que cridaven *Vive la France!* avui està sembrat d'antimitaristes, y el mal s'encomana, que la rassa de masells va escassejant y un día pot venir gloriós, qu'ordenin tan com vulguin els que hi tenen la mà trencada y els altres escorrin el bulto y allavors no se com tindran homes si no els inventen.

Per això enllassavem les reivindicacions obreres ab el nacionalisme, car, es justament aquest retorn al dret natural que pot donar satisfacció

als clams de justícia; la nació regida per homes qu'escoltessin els batecs dels germans y les seves frisances, establiria el dret a la vida y en aquest pas suprèm de redempció, esdevindria utòpic el manar a ningú que 's vesteixi diferent de les persones y s'entorni allí ont li escatimen la soldada, perque el dolor d'un bras del poble seria defensat per tothom, y al revés d'ara, serien condemnats a l'etern menyspreu els que volguessin aixecar les seves ambicions ab la suor del pobre.

FURMIKETO.

Un nou alsament

Ho será a no dubtar la magna Assamblea de Tarragona. L'imortal Maragall doná aquest tant expressiu nom d'alsament an aquella grandiosa festa de solidaritat catalana en la que s'hi aplegaren representants de tot Catalunya, encara que de diferents pensars, sentint tots un veritable amor a la terra catalana y units tots per odi a una llei inicua dictada en contra de la mateixa terra y per l'agraïment als homes il·lustres qu'en aquells temps de persecució se posaren al costat nostre.

Aquell fou un alsament dels catalans y aquest será un alsament dels catalans nacionalistes. Aquell fou un alsament de tots els aimants de Catalunya, y aquest será un alsament dels aimants de Catalunya y de la seva nacionalitat.

En els presents temps de mancaments y de blindadissa d'esquenes, convenia de debó aquesta Assamblea d'afirmació nacionalista.

Y per això la «Unió Catalanista», l'entitat capdal del Nacionalisme, la que sempre ha predicat la unió de tots els catalans que sentin amor a la seva nacionalitat, pensin com vulguin en matèries polítiques y religioses, ha sigut qui ha iniciat aquesta gran Assamblea que na de reunir a la vella Tarragona a tots els defensors del ideal nacionalista català.

En aquella ciutat, doncs, hem d'aplegarnos tots el día de l'Assamblea; tots els pobles de Catalunya deurién enviarhi un delegat al menys que fes constatar l'amor al ideal nacionalista de una gran part del poble per ell representat, y allí reunits tots y bategant al unisson tots els cors per Catalunya y essent com diu la patriòtica convocatoria, no més que Catalunya qui presideixi l'Assamblea ab sa magestat augusta, fem que aquest alsament dels nacionalistes sigui

penyora d'unió entre tots en un sol pensar y en un sol sentiment, pera treballar per la reivindicació dels drets de nostra estimada Patria.

JOSEP RAURELL.

Centelles, Setembre 1912.

Un comentari

Ja no es sols en *Roger* (Pol de La Veu, o don Ferrán Agulló) desde les planes de *Nuevo Mundo*, qui ha laborat pera la desaparició de nostre *Teatre Català*.

No ha calgut més que 'l S. d'A. D. publiqués el cartell pera la propera temporada d'hivern, pera que, sense firma, aparegués en la revista *Mercurio* d'aquesta ciutat, de la qual es Director el ex-Diputat solidari y actualment Senador regionalista, don Frederic Rahola, unes ratlles dedicades al nostre Teatre, que oferim als nostres llegidors pera que per els propis ulls vagin veient els graus de catalanisme dels que quan els convé, fan protestes d'amor a Catalunya, y després li donen punyalades traidores.

Diu aixís l'article que deixem sense traduir, pera que conservi mes la seva mala intenció:

«Para nuestro teatro catalán no se anuncia muy próspera la nueva temporada. El rasgo de *orgullo* de los autores no dió muy buen resultado en la última campaña, ni promete darla, tampoco mejor, en la próxima.

Barrido por las compañías castellanas, el Sindicato de Autores Catalanes, se ha visto obligado a retirarse del centro de la ciudad y a refugiarse en el Paralelo.

El Gran Teatro Español será el escenario donde trabajará la compañía, aun acéfala, que estrenará los dramas y comedias de *Puig y Ferrater*, de *Pous y Pagés* y, según se cuenta o cuenta el Sindicato, de *Guimerá y Rusñol*.

El mal, como decíamos, es el que se presentan con una compañía sin director, pues por muchos méritos que tenga don Carlos Capdevila no ha llegado todavía a la categoría de director de escena indiscutible y acabado.

Los buenos cómicos de la escena catalana o se retiran envejecidos por el ajetreo de las tablas (Goula, Soler, etc.), o entregados de lleno al teatro castellano, van a robustecer las filas de los intérpretes de Benavente, los Quinteros, Linares, Sierra, etc., etc. *Así Borrás, Jaime y Enrique; Jiménez, Guitart, Morera,*

Xirgu, lo mejor, lo más selecto de nuestros faranduleros».

Després d'això, no 'ns queda mes que donar mercès al senyor Rahola per la *generosa* actuació de *Mercurio* (*), en prò del triomf del Teatre Català, y recomanarli que no deixi de abonarse en tots els teatres en que hi treballin companyies castellanes, sobre tot a la del Romea, la qual, els que no sien curts de vista, veurán el tràgala dissimulat que 'ns està fent, encapsalant llurs anuncis castellans ab les paraules *Teatre Català*.

A. MILÀ DE LA SERRA.

JOVENTUT

*Remerciant a mon
entusiasta amic Emili Vendrell*

Dels grans vents que al món se mouen
jo soc el de més beutat:
en mon ànima s'hi enclouen
les belleses que's remouen
en ma dolça idealitat.

Les belleses que a tots canten
mon voler y plenitud;
les belleses que us encanten
y que vostra forsa aguanten
ab tresors de excelsit.

Y enardida y enlairada
es com canto a tots els vents
refilantí ma tonada
com les aus en fresca prada
sos arpegis escaients:

Soc la reina de la vida,
sent de tot, lo més preuat,
y en mon ànima enfortida
hi ha sentor indefinida
d'una dolça ingenuitat.

Soc l'amor en sa puixansa
enaltit per grans anhels,
soc el viure en la frisansa,
soc la joia d'esperansa
que en mi té ses fortes 'rels

La frescor,
vida en bon platxeri

mostra de son misteri
entre encants de gran amor.

Ont ressona la veu santa
d'un gran esperit naixent,
allà ont el món s'hi abrillanta,
ont la primavera canta
joliua y eternalment.

Que, sentirs de vida plena
enlluernen mon redós;
y a mon cor sempre una ofrena
ab troves de goig y pena
m'hi canten els trovadós.

M'hi canta l'aubada nova
y la terra que floreix,
m'hi canta ritmant sa trova
el vell món quan se renova
sent del nou que l'absorbeix.

Y ab cares enriallades
y rostres plens de salut,
faig exquisituts nimbades
de clarors auriolades
mes enllà de lo sabut.

Mes formes inspiradores
de línies esculturals,
son belles y encisadores
y han sigut promogudores
de les arts més triomfals.

En ma forma femenina
tinc milers de adoradors
que mon ànima 'ls domina
y mai paren ab veu fina
de contarme sos amors.

Y tothom ab gelosía
me vol sempre als seus voltants .
com a una infidel aimía...
Mes per xó també ve un dia
que m'escapo de ses mans.

Y dels vells soc l'anyoransa
que la senten ab recorts,
y en sa vida de acabansa
soc la dolça remembransa
de quan eren braus y forts.

Soc la reina de la vida
sent de tot, lo més preuat,
y en mon ànima enfortida
hi ha sentor indefinida
d'una ingenua magestat.

FRANCESC BALANÀ.

(*) Recomanem als nostres llegidors la informació teatral de «Mercurio», que com veuen es equivocadament completa. N. de la R.

Iguals que 'ls de casa

Els orangistes a Irlanda

Sembla que an els companys en nacionalisme de la bella Irlanda, els hi ha sortit un mal grà en el bell mitj de sa volguda patria. Me refereixo an a la acció que 'ls *orangistes* o sigan els habitants de la *provincia* de l'Ulster, volen seguir enfront de l'autonomia qu' en el Parlament anglés se concedí, després d'una lluita llarga y penosa, an els irlandesos.

Are fa poc, aquests elements que venen a esser d'una faisó com en la nostra Barcelona els titulats republicans radicals o lerrouxistes, se reuniren a Belfast, capital de la susdita *provincia*, y lloc aont radica la forsa d'ells, pera protestar de l'«home rule» y's juramentaren que cap d'ells acataria ni pagaria cap de les ordres ni contribucions que estatuis el novell parlament del Estat Irlandés. Encare més, digueren que s'oposarien a que s'arribés a concedir la propia llibertat a Irlanda, comptant si això fos un fet ab provocar una revolució avans de que s'implantés. No fá gaires dies que ja va correr la sang pels carrers de Belfast, afortunadament no ab la quantitat que 'ls *orangistes* asseguraren, emprò ells ja comensaren l'odissea de la seva antihumana y ignominiosa acció. Emprò com en totes les causes dignes y nobles que sempre responen al sentir y pensar d'un poble, que durant anys y anys ha lluitat ardidament pera arribar an allí aont actualment es, a ovirar sa integral autonomia en triomf, no li ha mancat una ajuda lleal y desinteressada en els homes que actualment governen la poderosa Anglaterra, en compensació, com tampoc an aquets pertorbadors habitants de l'Ulster, tampoc els hi ha mancat l'ajuda incondicional de tots aquells elements conservadors y absolutistes al ensemps que retardataris que sempre s'han evidenciat en tots els Estats y a totes hores en volguer deturar encar que endebades el moviment sempre més ascendent, sempre més natural de l'Humanitat.

Perxò veig que serà endebades tots els treballs de oposició an el voler unànim del poble irlandés, que ja comensen a portar a cap aquets elements que ni tan sols arrels de rassa tenen en aquella tant prolífica terra. Seràn brams d'ase que no arriben al cel, tots els crits de revolta que profereixin pera espantar an els valents irlandesos. Serà xorca y efímera al ensemps que vituperada per tothom que senti una

vida de realitats y de jorns de llibertat pera tots els pobles oprimits de la terra. Malgrat apelin an a totes les seves malèfiques y barbres maquinacions, Irlanda serà; sa sobirania com a poble lliure dintre de la lliberal Anglaterra, eixirà esplendent y victoriosa enfront de la vergonyosa actitud de tots els seus encare vivents detractors. No hi podrán aquestes tant antinaturals accions dels *orangistes* contra la voluntat de tot un poble, perquè el voler d'aquest es prou pera ofegar tota mala passada que 'ls enemics de les seves llibertats puguin ferli.

Perxò al enterarme dels fets que darrerament s'han desenrotllat a Belfast entre 'ls que afirmen la vida, son esser, y 'ls que la neguen, no he pogut menys que exclamar: orangistes, lerrouxistes, tots son uns, tots son uns!

R. CASALS Y PEYPOCH.

En bé del Nacionalisme

En la vida dels pobles, com en la dels individus, se manifesten moments que bé se'n podrien dir històrics, moments en que la indecissió els subjecta en estat d'indiferentisme.

Heusaquí un cas concret, en la vida del nostre poble.

Això ha promogut qu'en el procés del Nacionalisme hi hem vist manifestarshi un mal d'origen que l'home está predestinat com a cosa innata en ell. Jo no sé si se'n podria dir enveja, ambició o, atenuant la frase, gelosia.

Y com si això fos una acció de llei natural, tal vegada, en les manifestacions nacionalistes del nostre poble, havia també de manifestarse aquesta llei ab totes les seves conseqüències.

El nostre poble, individualista per essència, no es fet molt apropòsit per les grans accions de forsa colectiva, que si algún moment ha semblat qu'en eix sentit se manifestava, fou, ne diríem, negació de son caracter y modo especial de ser, qu'un moment o altre havia d'efectuarse 'l cambi, a l'afirmació del seu individualisme. Aquest, si bé en l'ordre social afirma una forsa, qu'en l'acció individual es absoluta, en l'ordre colectiu, qu'es en l'ordre en que les idees se manifesten, es la negació que no les deixa avensar, retenintles a la impotencia.

Ens trovèm, com dic en principi, en un estat d'indecissió; les forses nacionalistes no saben quin camí empendre, y d'això ha d'esdevenir

forsosament un estat d'indifferentisme, que cal combatre per tots els medis.

Tots sabem aont anem, y no ignorèm que per arribar al lloc se necessita l'esfors unànim de tots en general, que la discrepància d'un sol no més podria ser prou pera que fos indefinida la lluita per la realisació de la obra.

La constitució d'un poble porta aparellades lleis diverses, resumides no obstant en tres: polític, social y religió.

Aquests tres ordres de lleis, que són el fonament d'una societat o poble, no logren mai coordinarse, perquè cada una d'elles porta entranyablement un sentit divers, a causa de la manca de coordinació en la pensa humana.

La una està fonamentada pel sentiment, l'altra per la necessitat. La una porta en son sí l'ordre moral de les coses humanes; l'altra es d'afirmació més crua, assenta 'l principi absolut del dret a la vida.

En l'ordre moral, pot agradaure's 'l sentiment, fins pactarse, si's vol, fins al logro definitiu, atenentnos sempre en el cas absolut de les coses realisables, pero quan no es sentiment, sino necessitat material, el pacte es impossible, la llibertat y el dret es absolut.

Heusaquí la complexitat de les diferents coses a tractar en l'Assamblea Nacionalista de Tarragona.

Per un costat, la coordinació de les forses nacionalistes, avui disseminades, fer compendre que indecissió no pot haverhi aont la finalitat es una, y per tothom reconeguda, y que sols un camí només condueix an ella.

Poden impulsarse tots els moviments que afirmin la nostra personalitat, pero no impulsarlos per la forma constituient que les promogui, sino per la sustancia y'l fondo d'elles, com a base de llibertat y de justicia.

Per l'altre costat, el regoneixement de la personalitat humana, avui no del tot reconeguda.

Recordemnos, que si un día les lleis romanes consideraven al esclau com a cosa y no com a persona, avui, si de dret no existeix el esclau propiament dit, se tolera, no obstant, una casta especial batejada ab l'adjetiu de proletari, qu'en les planes de l'economia política, es conegnt ab el nom d'home-màquina, qu'es la definició del esclau modern.

Les qüestions socials avui día són el problema més difícil a resoldre, y tot perquè la base de elles s'assenta en un ordre purament econòmic.

El capital es egoista, l'egoisme es la negació del sentiment, y a manca d'aquesta virtut, l'home degenera en bestia, y com a tal obra.

L'emancipació social y econòmica, qu'es la lluita sustancial del proletariat de tot el món, subsistirà en el nostre poble, lograda o no, lo qu'en l'ordre nacionalista se'n diu llibertat de Catalunya.

Jo'm permeto la llibertat de recordar tal cosa als assembleistes de Tarragona, que convindria qu'en tal Assamblea no s'olvidés una tan complexa qüestió, qu'es d'ordre latent sempre en pobles que, com el nostre, son, més que altra cosa, essencialment industrials.

Jo ja sé que la forsa de l'Assamblea es moralment legislativa, que pot només tractarse una qüestió a manca de forsa executiva, pero pel bon nom del nacionalisme, deuria tractarse, sols sigui per altruisme, com a sentiment d'amor als homes.

No volguem ser exclussivistes, que l'exclusivisme es la negació de tot amor, y sí demostrèm que'l nacionalisme es l'afirmació absoluta de tota humana y racional llibertat.

AGUSTÍ PEDRET Y MIRÓ.

Teatres

S. d'A. D. C. Estrena de *El Campanar de Palma*, d'En Frederic Soler, ab tres decoracions noves dels escenògrafs Ros y Güell, Vilumara y Moragas y Alarma.

Dissapte passat s'inaugurà la temporada teatral del Sindicat al T. E. entre una concurrencia que omplia la sala, frisa de correspondre a la seva tasca; els aplaudiments eren càlids d'entussiasme, com si's ulls s'acluquessin y tothom volgués col·laborar al triomf, prescindint dels petits defectes.

Parlar d'una obra pòstuma d'un autor que fa una pila d'anys que deixà els mortals, que visqué en una època teatral completament diferenta, fora criticar lo que no admet crítica, car lo que allavors era una joia avui pot haver esdevingut una desferra. Per aitals consideracions, mereixent el gran *Pitarra* la més fonda admiració, ell que inicià la renaixensa del Teatre Català, y quals produccions representen una època fonamental de bon recort pera Catalunya, mereix ben bé que una escusa desi l'estisora retallaire pera ocasió més justa, y doncs, cal parlarne lleugerament.

El Campanar de Palma havia estat a disposició de les empreses que feien català y algunes de funest recort l'havien anunciat y tot. El mes-

tre Soler y Rovirosa fins tenia estudis fets pera les decoracions, qu'ell havia tingut recels de realisació, perquè no li sortien com les somnia-va. Jo crec que aquest dubte del gran escenog-raf, contribuí força a retrassar l'estrena que avui ens ha ofert la generosa empresa del Sin-dicat, qual iniciativa cal alabar dignament, car era una vergonya que quedés una sola obra del immortal escriptor, desconeguda del públic.

El drama pòstum no es pas la obra capdal d'En *Pitarra*. Tres actes construïts ab tots els elements de les seves nombroses germanes; ab els trucs y efectes teatrals del perfecte coneixedor de l'escena, que'n podia haver fet una obra d'aquelles que queden. Jo crec que'l plorat autor no la devia deixar llesta, car especialment en l'acte darrer, hi han algunes faltes que no passen en un home entés de teatre, y el mateix desenllàs d'una infantilitat rebuscada, no l'hauria pas acceptat. Com que's tracta d'una obra pòstuma, hi ha dret a creure que mans profanes han volgut arrodonirla, potser acabar-la y tot, no haventse pogut assimilar l'esperit del autor, mancanthi experiència.

De tots modos, en conjunt, el públic la seguí ab interés sense trobar exagerada la sessió retrospectiva que allò representava, y aplaudí *latiguillos*, finals d'acte, decorat inclussiu, que això sí qu'es vistós com la presentació. S'acullí més carinyosament el decorat del acte tercer, qu'es dels seuyors Moragas y Alarma; es natural que sigués aixís, perquè representant el cim interior del campanar, era la de mes efecte, encara que, tecnicament, se podria discutir si aquella decoració en paralel y tan acromada, ab forillos *nous de trinca*, valian la pena de tant entusiasme.

Ja he dit que'l public el portava dintre l'entusiasme y cridá l'autor (!) y s'engegaren un grapat de visques que volen dir profit y gloria si els directors no descarrilen.

La companyia dirigida per l'Antoni Piera, presentá un conjunt ben elogiabile, distingintse en la interpretació En Tor y En Daroqui—aquet en un paper epissòdic—y N'Emilia Baró y la senyoreta Buxadós; la nostra actriu eminent ens brodá un paper d'amor fingit en el gran dolor, que no se'n podia treure més partit, y la jova comedianta tingué tota la desinvolvura que mereixia el Princep malhaurat pera donar relleu a un personatge que'n té ben poc. Els altres, tot-hom, estigueren molt discrets sense desencaixar ningú, qu'es tot lo que's pot dir en una obra d'enrenou difícil.

ANDREU MAURÍ.

UNIO CATALANISTA

Secció Oficial

Viatge marítim a Tarragona.—La Comissió organitzadora fa públic pera coneixement de tots els que tenen passatge prés, tant pel primer vapor com pel segon, que havent sigut aplegada ab motiu de la vaga carrilaira la celebració de l'Assamblea Nacionalista de Tarragona que devia tindre lloc el diumenge, día 6, queda també aplegat el viatge marítim pel diumenge que definitivament se celebri l'esmentada Assamblea.

Tant prompte s'acordi el día de l'Assamblea, la Comissió del viatge anunciará novament aquest ab tots els detalls y instruccions de embarcament.

Si no per haverse fet l'excursió el día 6, algú se vegés impossibilitat d'anar a Tarragona un altre día, pot passar a l'Oficina de la Comissió a retornar el bitllet-passatge.

Segueix no obstant oberta la subscripció en els llocs de costúm, pera tots aquells que vulguin fer el viatge y encara no s'hagin inscrit.

A la Secretaria de l'Unió Catalanista, (Nou de la Rambla, 4, interior), l'Oficina serà oberta d'aquí en endavant els dimars, dijous y dissabtes de 7 a 9 de la vetlla.

Associació Nacionalista Catalana.—En el Concell general tingut el día 2 del corrent, quedá elegit pera el curs 1912-1913 el següent Concell Directiu:

President, Francisco X. Casas Briz.—Vis-president primer, Ramón Durán Albasa.—Vis-president segon, Pere Ferrer Echevarria.—Secretari, Lluís G. Lluís y Brusi.—Vis-secretari, Pere Ventós y Bosch.—Tresorer, Antoni Roca y Codina.—Vocals: Vicens A. Ballester, Pere Pascual, Ignasi Parés y Piqué, Josep Casas, Carles Socías Mercader, Miquel Mulleras, Ignasi Torra Sisquella, Joan Ramón Maynegre y Josep Maciá.

Associació Catalana de Beneficencia.—En el Concell General d'aquesta entitat s'elegí el següent Concell Directiu:

President, Vicens A. Ballester.—Vis-president, Ramón Casals y Peypoch.—Secretari, Josep Sariol.—Vis-secretari, Antoni Carbonell.—Tresorer, Joan B. Esteller.—Comptador, Pere Camps.—Vocals: Pere Pascual, Manel Balcells, Pere Ventós, Pere Ferrer y Narcís Seuba.

NOVES

La solució de la vaga.—Catalunya ha passat les engunies d'una lluita obrera que amenassava esdevenir trágica en el moment que ha vingut la seva solució. Els carrilaires de la xarxa catalana han lograt que la companyia reconegués les seves raons y que 'l govern del estat, en un moment d'acert, hagi promés, d'aquella manera que no's tolerará l'olvit, que disposará pera el compliment de les justes demandes. La correcció dels nostres obrers ha sigut perfectíssima, y aixís la victòria, doncs, es merescuda. Al sentirne joia, olvidem unes paraules incultes d'un senyor ministre y recomanem als nostres germans, orgull del obrerisme mundial, que siguin pietosos ab els pocs que no seguien les indicacions societaries. Es hora de gloria y en ella han de refusar tota venjansa que l'amor acabarà d'enfortirlos, essent més admirats encara.

* * *

Nostre estimat amic en Jaume Arqué y Clapés, que com saben nostres llegidors fa poc marxà a Bellcaire (Lleida) per instal·larhi la seva Escola Nacional Catalana; ara ab motiu d'inaugurar el present curs, ha fet pública una fulla-prospecte, del que n'extraïem lo següent, perque 's vegin els ideals que l'animen:

«Fer dels infants uns sers conscients de sos actes: infiltrar en sos tendres cors els sentiments d'amor a la Vida y estimació a la Patria; prepararlos pera que pugan a son degut temps engrapar destra y ardidament les santes eines del Treball, úniques armes dignes pera obrirse pas a la societat...»

No dubtem que 'ls propòsits de l'amic Arqué seràn en aquella bella encontrada de Catalunya, de resultats profitosos.

* * *

Enguany son varies les entitats que s'han proposat donar un fort impuls a l'obra del Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans, doncs además de l'abono qu'ha obert el meritíssim Centre Autonomista de Dependents pels diumenges a la nit, els centres d'Esquerra Catalana han fet lo mateix per les vetlles dels dimecres y s'assegura que la Lliga Regionalista y la Cambra de Venedors dels Mercats, seguiràn també en aquesta lloable tasca.

La present temporada del nostre Teatre Nacional promet doncs, esser brillant.

* * *

En la nostra Redacció continúa oberta la subscripció per editar els articles que 'l doctor Martí y Julià ha publicat en diferents periòdics de Catalunya, desde fa uns vinticin anys.

La subscripció s'efectuará mitjansant previament son import, contra un tikit acreditatiu pera recullir el volúm una vegada imprés, es-sentho elegantment per *L' Avenç*, y formant un volúm de 250 pàgines de 16×22 c/m, en paper satinat.

L'import del tikit es de dues pessetes.

* * *

Al entrar en màquina el present número, rebem la trista nova d'haver mort en aquesta ciutat el ferm catalanista don Antoni de P. Campmany y Borri.

En el vinent número tributarèm un recort a la memoria del nostre amic.

Mestrestant, rebí la seva família l'expressió de nostre condol.

Imp. CATALONIA.—Montesión, 23.—Teléfon 1748

“RENAIXEMENT”

prepara un número-compendi de la

ASSAMBLEA NACIONALISTA DE TARRAGONA

INFORMACIÓ DE LES SESSIONS + RELACIÓ DELS ACTES